

## A földrajz halottai 1912-ben.

**Andree, Richard**, német etnografus, Karl Andree-nek, a *Globus* megalapítójának fia, szül. Braunschweigben, 1835 februárius 26.-án, meghalt februárius 22.-én. Mint a leipzig-i Velhagen- és Klasing-féle földrajzi intézet egyik alapítója és (1890-ig) vezetője, adta ki 1877-ben, Peschellel együtt, *Physikalisch-statistischer Atlas des Deutschen Reiches-ét*, 18...-ban pedig, önállóan, híressé vált *Allgemeiner Handatlas-át*, amely azóta 5. kiadásban forog közkézen és Andree nevét Németországon kívül is népszerűvé tette. 1891-ben vette át a *Globus* szerkesztését. Ez az első sorban antropogeografiával foglalkozó jeles folyóirat 1910-ben, 59 évi fennállás után kellő pártolás híjján beleolvadt a Petermann's *Mitteilungs-be*.

Andree tudományos működésének súlypontja az etnográfia körébe esik. Művei: *Vom Tweed zur Pentland Föhrde* (1866); *Nationalitätsverhältnisse und Sprachgrenze in Böhmen* (1871); *Tschechische Gänge* (1872); *Wendische Wanderstudien* (1874); *Ethnographische Parallelen und Vergleiche* (1878 és 1889); *Zur Volkskunde der Juden* (1881); *Der Kampf um den Nordpol* (4. kiad. 1884); *Die Metallen bei den Naturvölkern* (1884); *Die Anthropophagie* (1887); *Die Masken in der Völkerkunde* (1887); *Flutsagen* (1891); *Die Braunschweiger Volkskunde* (1896); *Votive und Weihgaben des Katholischen Volkes in Süddeutschland* (1904).

**Arechavaleta, José**, professzor, a montevideoi Museo de Historia Natural igazgatója, meghalt Montevideóban, június 16.-án, hatvanhárom éves korában. Bilbao-ban született, Spanyolországban.

**Bell, H. G.**, hadnagy a Survey of India szolgálatában, meghalt a Pamirokon, július 25.-én, 27 éves korában. Bell-nek 1911 nyarán nem sikerült Gilgiten át a Hindu-Kus-on átvágnia magát, hogy a Pamirokon csatlakozást létesítsen az orosz háromszögelési munkálatokkal s ezért az idei nyáron megkísérelte az útát Hunzán keresztül. A Mintaka-hágótól északra megbetegedett s egy hirtelen gyomorgörcs-roham megölte a hatalmas fizikumu fiatal tisztet.

**Blakeney, William**, angol kartografus, meghalt jan. 2.-án Bath-ban, 77 éves korában. 1851-ig a Naval Service szolgálatában állott; ekkor Ausztráliába került s részt vett az országos térképfelvételek munkájában. Térképező munkáját kiterjesztette New Zealandra, Formosára, a Jang-ce vidékére és British Columbiára. 1866 óta a hidrográfiai hivatalban dolgozott. Része volt a Challenger- és a Nares-féle sarki expedíció (1875—6) előkészítésében. 1902-ben adta ki keleti utazásainak leírását ezen a címen: *The Coasts of Cathay and Cipango 40 Years ago*.

**Bonola Bey, Federico**, dr., a kairoi Société Khédiviale de Géographie főtitkára, az egyiptomi Institut tagja, meghalt 73 éves korában.

**Borup, George**, amerikai sarkutazó, Peary geologus-utitársa legutóbbi (1908—9.-i) sarki útján, meghalt április végén, 27 éves korában. Pearyt a 85° 30' északi szélességig kísérte s onnan önálló csoport vezetőjeképp tért vissza a „Roosevelt“ hajóra. 1912 nyarán csatlakozni készült Macmillan crocker-landi expedíciójához.

**Boss, Lewis**, professzor, amerikai csillagász, meghalt október 5.-én. A Carnegie Institution támogatásával obszervatóriumot alapított Argentínában, később igazgatója lett az albany-i Dudley Observatory-nak. 1910-ben katalógust adott ki több mint 6000 csillagról.

**Brinkley, F.** kapitány, meghalt Tokióban, október 28.-án, 72 éves korában. Évtizedekkel ezelőtt került Japánba, mint az első európai kolónia védelmére rendelt csapat parancsnoka. A katonai szolgálattól csakhamar megvált s állandóan letelepült új hazájában. Nem kis érdemei vannak a Japán és Európa — kivált Anglia — között való barátságos viszony megszilárdítása körül. 1903-ban kiadott könyve, *Japan and China*, alapvető forrásmunka a távol Kelet gazdasági és politikai fejlődéséről.

**Brush, George Jarvis dr.**, a Sheffield Scientific School of Yale University (New Haven, Conn., U. S. A.) volt geologia-professzora, meghalt 80 éves korában, februárius 6.-án.

**Bumiller, Theodor dr.**, német fölfedező utazó. Wissmann kíséretében utazott Afrikában. Részt vett a Kilimandzsaro-expedícióban és a busiri-k lázadásának leverésében. Szibiriában és Khinában is utazott. Kolerának csett áldozatul San-Stefanóban.

**Chalmers, J. A.** angol bányamérnök, meghalt szeptember 9.-én, 48 éves korában. A 80-as években Khinában utazott. Azután Transvaalban és Rhodesiában telepedett le. 1894-ben jelentékeny utazásokat tett ezekben az országokban. *Hatch*-csal együtt írta „*The Gold Mines of the Rand*“ című munkáját.

**Darwin, George Howard**, Charles Darwin idősebbik fia, matematikus, csillagász, 1883 óta a cambridgei egyetem tanára, meghalt december 7.-én, 67 éves korában. Asztromechanikai dolgozatai összegyűjtve *Scientific Papers* címen jelentek meg Cambridge-ben (eddig 4 kötet). Ezek az értekezések a tengerjárás, az egyensúlyalakok stabilitásának és a bolygók periodikus pályáinak matematikai elméletével foglalkoznak. Népszerűben irt munkája a tengerjárásról magyarul is megjelent, Kövesligethy Radó fordításában: *A tengerjárás és roköntünetmények Naprendszerünkben* (Budapest, A Természettudományi Könyvkiadó vállalat 73. kötete, 1904.). A Magyar Tudományos Akadémia 1908-ban kültagjává választotta.

**Davidson, George, dr.**, a californiai egyetem nyugalmazott földrajz-tanára, meghalt 86 éves korában. Főleg a matematikai földrajz, geodézia és csillagászat terén munkálkodott.

**Durand, Ph.**, a bruxellesi botanikus kert igazgatója, a belga földrajzi társaság volt elnöke, meghalt januárus 12.-én, Bruxellesben.

**Dutton, Clarence Ed.**, amerikai geologus, meghalt januárus 4.-én, Englewoodban (N. J.), 70 éves korában. Munkássága a vulkanologia és a földrengés tan irodalmát gazdagította.

**Ede, Charles, dr.** angol orvos, sarkutazó, született 1823-ban, meghalt 1912 augusztus 25.-én. 1846-ban a Csendes-óceánon állomásozó *Constance* hajó segédorvosa lett s alkalma nyílt a szkorbut gyógyítására. 1850-ben az *Austin* kapitány vezetésével Franklin keresésére indult expedíció *Assistance* nevű hajójára került, ahol nélkülözhetlenné vált sokoldalú tevékenységével és ötletességével. Ez az expedíció talált reá Franklinék téli szállására a Beechey-szigeten. (Lásd alább: *Hamilton*, Sir R. Vesey.) Önállóan is vezetett szánexpedíciókat. Visszatérte után (1853-ban) Bramley-ben telepedett le s ott élt haláláig.

**Everett, L. W. D.**, angol kapitányt a brit-belga határbizottság<sup>1)</sup> rhodesiai kártografusát, útközben érte a halál, mielőtt megérkezett volna munkája színterére.

**Forel, François Alphonse**, a lausannei egyetem tanára, meghalt augusztus 7.-én, Morges-ban, 71 éves korában. A limnologia egyik úttörője, sőt megalapítója. Egy élet munkásságát szentelte a Genfi-tó tanulmányozására. Megfigyeléseit a tudományoknak úgyszólván minden ágára kiterjesztette. A tó vizének fizikai és kémiai viszonyait, mozgástörvényeit, hőmérsékletét, állat- és növény-világát, medrének geológiáját, a történelem előtti korszak települési viszonyait, a tó jelenét és multját egyaránt a legnagyobb alaposággal ismertette híres, irodalmi alkotás-ként is kiváló *Le Léman* c. munkájában. Nem kevésbé alapvető a Genfitavon végzett megfigyelésekre támaszkodó *Handbuch der Seenkunde*-je. Egyéb, földrengés tan és glaciológiai munkái (a svájci glecserekről stb.) egymagukban is előkelő helyet biztosítanak neki a legjelesebb tudósok sorában. Társaságunk tiszteleti tagját vesztette el benne.

**Fox, Ch. B.**, angol mérnök, meghalt április 16.-án. Sokat utazott Afrika különböző vidékein. Egyiptomban folyó-szabályozásokkal tette ismertté nevét.

**Hamilton, Sir R. Vesey**, angol admirális, sarkutazó, meghalt szeptember 17.-én. 83 éves korában. 1850-ben részt vett a Franklin keresésére küldött expedícióban (l. fentebb: *Ede*, Charles, dr.). Visszatérőben térképezte a Lowther és a Young szigetet. Később a *Resolute* hajóra került, amellyel a Melville sziget déli partján telet s onnan 54 napos szánutazást tett a sziget belsejébe.

<sup>1)</sup> Lásd: *Földrajzi Közlemények*, 1911., VII — VIII. f., 335. l.

**Heilprin, Louis**, amerikai író, az 1907-ben elhunyt Angelo Heilprin<sup>1)</sup> testvérbátyja, született 1851. júl. 2.-án Miskolcon, meghalt február 12.-én. Öt éves kora óta Amerikában (1887 óta New Yorkban) élt. Számos tanulmányt írt az *American Cyclopaedia*-ba (1873—77) és a *The New International Encyclopaedia*-ba (New York 1903—07), amelyeknek szerkesztése és revideálásában is tevékeny részt vett. Főműve *Historical Reference Book* c. lexikális munkája (1884). A *Nation* és az *Evening Post* munkatársa volt. Utóbbiban jelent meg értekezése: *The Geographical Conquest of the Century* (1900). Ő rendezte sajtó alá Angelo Heilprin *The Eruption of Pelée* c. munkáját (1908).<sup>2)</sup>

**Hoernes, Rudolf, dr.**, geologus és szeizmologus, a grazi egyetem geologia és paleontologia tanára, meghalt augusztus 21.-én, Grazban, 62 éves korában. 1873-tól 1876-ig a wieni Geologische Reichsanstaltban, attól fogva Grazban működött. A wieni tudományos akadémiának, amelynek megbízásából több tanulmányútát tett, 1889 óta levelező tagja volt. Irodalmi tevékenysége a morfológia — kivált a földregésztan — és a hidrográfia körébe vág. Munkái: *Die Gasteropoden der Meeresablagerungen der 1. und 2. miozänen Mediterranstufe in der Österreichisch-ungarischen Monarchie* (1879); *Erdbebenkunde...* (1893); *Metamorphismus der obersteirischen Graphitlager* (1900); *Bau und Bild der Ebenen Österreichs* (1903); *Das makedonische Erdbeben* (1904); *Das Erdbeben von Untersteiermark und Krain 1904* (1905); *Jüngere Tertiärgebilde des westlichen Mittelmeergebiets* (1905); *Über Eolithen* (1909); *Die Bildung des Bosphorus und der Dardanellen* (1909); *Juveniles und vadoses Wasser* (1910); *Die Karsthydrographie und die Wasserversorgung Wiens* (1910); *Geologie von Predazzo* (1912).

**Keane, Augustus Henry, dr.** antropogeografus, meghalt Londonban, február 3.-án, 79 éves korában. Eleinte főleg nyelvészeti tanulmányokkal foglalkozott, utóbb az etnológiára, s legkivált az ember fejlődéstörténetének kutatására vetette magát. Külön rendszert dolgozott ki a népcsaládok, törzsek és fajok etnológiai beosztására. A Stanford kiadásában megjelenő *Compendium of Geography*-nak szerkesztője és részben szerzője is volt. Antropogeográfiai tanulmányai közül főlemlítjük: *Relations of the Indo-Chinese and Inter-Oceanic Races and Languages* (1880); *The Botocudos* (1883); *The Ethnology of the Egyptian Sudan* (1884); *The Lapps* (1885); *The Boer States, Land and People* (1900); *The Gold of Ophir* (1901). Főmunkái: *Ethnology* (1896); *Man Past and Present* (1899); *The World's Peoples* (1908).

**Knox, Alexander**, klimatologus, a brit hadügyminisztérium térképésze, meghalt június 18.-án, 63 éves korában. Munkája: *The Climate of the Continent of Africa*.

1) Lásd: *Földrajzi Közlemények*, 1909., VI. f., 233—240. l.

2) U. o.: 1908., VII. f., 301. l.

**Krümmel, Otto**, német oceanografus, 1883—1911-ig a kieli, attól-fogva a marburgi egyetem tanára, meghalt október 12.-én, 58 éves korában. Tagja volt a német tengerek tudományos tanulmányozására alakult bizottságnak s részt vett 1889-ben a „National“ hajón a német plankton-expedícióban. Az expedíció általános leírásán kívül ő írta meg az út geofizikai eredményeit (1893). 1899 óta Németországot képviselte az állandó nemzetközi tengerkutató bizottságban (Conseil permanent international pour l'exploration de la mer). Főmunkái, *Handbuch der Oceanographie* (1887; új kiad. 1907. és 1911.) és *Die Océane* (2. kiad. 1902.), magyarul is megjelentek a Természettudományi Társulat könyvkiadóvállalatában.

**Lang, Andrew**, antropologus, kitünő népszerűsítő művek szerzője. Főbb munkái: *Primal Law; Myth, Ritual and Religion*.

**Lemoine, F.**, francia geografus, a *Ligue coloniale Française* főtít-kára, meghalt januárius végén.

**Mrs. Livingstone-Bruce**, a nagy Afrika-utazó leánya és kísérője hat utazásán, meghalt 64 éves korában, április 20.-án, Edinburghban. Ő maga is nagy utakat tett Japánban, Egyiptomban, Indiában és Amerikában.

**Masters, George**, ausztráliai zoológus, meghalt Sydneyben, 75 éves korában. Zoologiai kutató utakat tett Queenslandben, Nyugat-Ausztráliában, Tasmaniában és — a Macleay-féle expedícióval — New Guineában. A sydney-i Australian Museum igazgatósági tagja, az ugyanottani Macleay Museum egyik alapítója és (1888-tól) gondnoka volt.

**Maw, George**, angol geológus, meghalt Kenley-ben (Surrey) 79 éves korában. Kutatásainak színhelye Kis-Ázsia és a Földközi tenger vidéke. Marokkóban és az Atlas-hegységben utitársa volt Sir Joseph Hookernek,<sup>1)</sup> akit mindössze két hónappal élt túl.

**Mc Gee, W. J., dr.**, geológus és antropologus, meghalt szeptember 5.-én 59 éves korában. 1887—91. Iowa északkeleti területeinek geologiai és fiziográfiai térképét készítette el minden állami támogatás nélkül, eredeti felvételek alapján. 1891-ben adta ki *Pleistocene History of North-eastern Iowa* című munkáját. Később a U. S. Geological Survey szolgálatában részt vett mintegy 800.000 km<sup>2</sup>-nyi terület fölmérésében és térképezésében, az Egyesült Államok délkeleti vidékén. 1893—1903. főleg a Bureau of American Ethnology-ban munkálkodott. Tudományos dolgozatainak száma meghaladja a háromszázat. Mint előadó is kiváló hirnek örvendett.

**Melville, G. W. dr.** amerikai admirális, sarkkutató, meghalt 71 éves korában, március 18.-án. Részt vett a Jeannette- és a Greely-mentő-expedícióban.

1) Lásd: *Földrajzi Közlemények*, 1911., IX—X. f., 422. l.

**Messerschmitt, Johann Baptist** dr., a müncheni földrajzi társaság főtitkára, csillagász és geodéta, meghalt április 13.-án, Münchenben, 51 éves korában. Bambergben, Potsdamban és Hamburgban (a Seewarte-n) magasabb asztronómiai tanulmányokkal foglalkozott. Mint a zürichi műegyetem magántanára utazta be Svájcot az Eidgenössische Geodätische Kommission megbízásából. 1893 óta a müncheni földmágnességi obszervatóriumban munkálkodott. Munkái: *Die wichtigsten Beziehungen zwischen Geologie und Geodäsie* (Zürich 1892); *Magnetische Beobachtungen in München* (1899—1905); *Polhöhe und Azimutmessungen* (1901); *Das Geoid der Schweiz* (1901); *Erdbebenregistrierungen* (1905); *Beeinflussung der magnetographischen Aufzeichnungen durch Erdbeben* (1905); *Magnetische Ortsbestimmungen in Bayern* (1905—8); *Schwerebestimmung an der Erdoberfläche* (1908); *Die Erde als Himmelskörper Beeinflussung der magnetographischen Aufzeichnungen durch Erdbeben* (1910).

**Mitford, E. L. Osbaldeston**, angol utazó, meghalt májusban, százegy éves korában. 1829-ben mint 18 éves ifju került Marokkóba s 1833—35-ig konzuli tisztviselő volt Mazaganban. Később bejárta Palesztinát, majd pedig Angliából a Balkánon, Ázsiai-Törökországon, Perzsián. Afganisztánon és Indián át Ceylonba utazott, ahol 25 éven át (1841—66) működött a Civil Service szolgálatában. Három évig tartó nevezetes útjának leírását csak 1884-ben adta ki, ezen a címen: *A Land March from England to Ceylon Forty Years ago*.

**Murray, George, R. M.**, növénygeografus, meghalt 1911, december 16.-án, Stonehaven-ben (Kincardineshire), 54 éves korában. 1886-ban részt vett a napfogyatkozás megfigyelésére Nyugat-Indiába küldött expedícióban. 1901-ben a Scott-féle brit délsarki expedíció ideiglenes tudományos igazgatójává neveztetett ki, de az expedíciót csak Cape Town-ig kísérte. Egyenesen az expedíció használatára írta *The Antarctic Manual for the Use of the Expedition of 1901*. című 600 lapra terjedő munkáját, amely a Royal Geographical Society kiadásában jelent meg Londonban.

**Paranaguá, marquis**, a rio-de-janeiroi földrajzi társaság elnöke, meghalt az év elején.

**Paul, Alfred Wallis**, angol Ázsia-kutató, meghalt augusztus 9.-én, Torquayben, 65 éves korában. 1870-től 1896-ig az Indian Civil Service szolgálatában, előbb Daccában és Chittagongban, utóbb Darjeelingben tartózkodott, ahonnan utazásokat tett Tibetbe, Szikkimbe és Bhutanba. 1886-ban a Macaulay Mission tagjaként diplomaciai küldetésben ment Tibetbe. 1888-ban Graham tábornok kíséretében mint politikai tiszt vett részt a szikkimi expedícióban, és később a Szikkimre és Tibetre vonatkozó angol-kinai tárgyalásokban. Ekkor adta ki a bennszülöttektől kapott értesülések és a saját megfigyelései alapján készített térképét az akkor még kevésbé ismert Tibetről.

**Penka, Karl**, osztrák antropogeografus, meghalt 1912 elején, 65 éves korában. Legfőbb tudományos munkásságát az európai népek őshazájának kutatására fordította. Főművei: *Origines Ariacae* (Wien 1883); *Herkunft der Arier* (Wien 1886).

**Phillips, Edward Charles Du Bois**, angol kartográfus, vezérkari parancsnok, a liverpooli földrajzi társaság egyik megalapítója és volt titkára. Meghalt februárius 27.-én, Birkdale-ben (Lancashire).

**Poincaré, Henri**, professzor, fizikus, meghalt július 17.-én, Párisban. Csillagászati művei: *Astronomie mathématique*; *Méthodes nouvelles de la mécanique céleste*; *La stabilité du système du monde*.

**Robinson, Sir William**, meghalt Londonban, december 1.-én, 76 éves korában. A Bahama-szigetek, a Windward-szigetek, Trinidad, majd Hongkong kormányzója. Főérdeme az állandó koloniális muzeum megalapítása Londonban.

**Schachner, Robert dr.**, a jeni egyetem nemzetgazdaságtan professzora, meghalt március 7.-én, 37 éves korában. Másfél évig tartózkodott Ausztráliában. Erről az országról írta főművét: *Australien in Politik, Wirtschaft und Kultur* (Jena, 1909). Utazott továbbá New Zealandban, Khinában, Japánban, Egyiptomban, Tuniszban, Törökországban, Oroszországban és Amerikában.

**Scobel, Albert**, német kartográfus, meghalt Tirolban februárius 7.-én, 61 éves korában. Fiatal éveiben szülővárosában, Glogauban, litografusa volt a Flemming-féle földrajzi intézetnek, később Wienben és Berlinben munkálkodott. 1877-ben a leipzig Velhagen és Klasing-féle földrajzi intézet első kartografusa, 1890-től 1911-ig tudományos vezetője. Az Andree-féle *Handatlas* 3., 4. és 5. kiadásában már jelentékeny része volt. A *Geographisches Handbuch*, amelynek 5. kiadása (1911) már két vastkos kötetre nőtt, javarészt az ő alkotása. *Land und Leute* címen megindított kiadvány-sorozatában jeles földrajzi monografiák jelentek meg; a legelsőt, *Thüringen*-t, maga írta. *Handelsatlas*-a a gazdasági kartografiában új lépést jelent. Számos iskolai atlaszt adott még ki s egyes cikkei is nagy számban jelentek meg. A *Magyar Földrajzi Társaság* levelező tagjává választotta.

**Scobell, Sir Henry**, tábornok, a Cape Colony kormányzója, meghalt februárius elején Cape Townban. Főleg Dél-Afrika biogeografiájával foglalkozott.

**Sidenbladh, K.**, svéd statisztikus, meghalt 55 éves korában. Nagy része van a svéd földrajzi és antropologiai társaságok föllendítésében.

**Stanmore Lord**, angol gyarmatpolitikus, meghalt januárius 30.-án, Londonban, 83 éves korában. Jelentékeny kormányzói állásokat töltött

be különböző helyeken, mint pl.: New Brunswick, Trinidad, Mauritius, Fidzsi-szigetek, New Zealand, Ceylon.

**Tarr, Ralph S.**, amerikai geologus és geografus, meghalt 48 éves korában. Eleinte a Smithsonian Institution és az United States Geodetic Survey geologusa volt. 1892-ben az ithacai Cornell University tanára lett, ahol a dinamikai geológiát, később a fizikai földrajzot adta elő. Főmunkája: *Physical Geography of New York State*.

**Thompson, Reginald Edward**, dr. angol kutató, meghalt szeptember 10.-én, 78 éves korában. 1863-ban W. B. Cheadle társaságában átkelt a Rocky Mountains láncain. Utjának eredményeit *The North-West Passage by Land* című munkájában írta meg.

**Topinard, Paul**, dr. a párisi École d'Anthropologie volt tanára, megh. 81 éves korában. Igazgatója volt az École des Hautes Études-nek és titkára a Revue d'Anthropologienak. Legjelesebb munkáját, a *L'Anthropologie*-t (1876) a francia akadémia és az orvosegyetem kitüntette. Magyarul *Az Anthropologia kézi könyve* címen Pethő Gyula és Török Aurél fordításában kiadta a Természettudományi Társulat könyvkiadóvállalata (1881).

**Török Aurél**, orvostudor, egyetemi tanár, antropologus, meghalt Genèveben, 70 éves korában. 1867—69-ig tanársegéd volt Jendrassik mellett a budapesti egyetemen, azután 1872-ig a kolozsvári orvos-sebész akadémia rendes tanára. 1872—81-ig a kolozsvári egyetem orvosi szakjának nyilvános rendes tanára volt. 1880—81-ben Broca embertani intézetében dolgozott Párisban, s hazatérte után a budapesti egyetem antropologiai tanszékét foglalta el. Intézetében antropologiai muzeumot alapított, amelyet három évtizeden keresztül, haláláig, egyre gazdag gyűjteményekkel gyarapított. Életének e legfőbb műve mellett irodalmi munkásságára e helyen éppen csak ráutalunk, amikor megemlítjük 1881-ben megjelent *Antropologiai füzeteit* és *Grundzüge einer systematischen Kraniometrie* c. munkáját (Stuttgart, 1890), amelyekén kívül számos tudományos tanulmányt és dolgot írt. Pethő Gyulával együtt ő fordította magyarra Topinard híres *Anthropológiá*-ját. (Budapest, Természettudományi Társulat, 1881).

**Waldkampf, Anton Tuma v.**, osztrák altábornagy, katonai földrajzi író, meghalt augusztus 5.-én, Mattseeben, 71 éves korában. A Balkán-félszigetről több tanulmányt tett közzé.

**Ward, John**, egyiptologus, meghalt februárius közepén, 80 éves korában, Farmingham-ben (Kent). Tagja volt a Committee of the Egyptian Exploration Fund-nak. Művei: *Pyramids and Progress; The Sacred Beetle; Greek Coins and their Parent Cities; Our Sudan*.

**Wolf, Eugen**, fölfedező utazó, meghalt május 10.-én, Münchenben, 62 éves korában. 1873-ban Dél-Amerikában utazott. 1884-ben Nyugat-



Afrikába ment, majd Togo-t, Kamerun-t és a Kongo vidékét utazta be. 1887-ben részt vett az utah-i indiánusok ellen indított büntető-expedícióban. 1888-ban Wissmann-nal Kelet-Afrikában járt s 1899-ben Wissmann katonai csapatának parancsnoka és a zanzibari szultán tanácsadója lett. Hosszabb időt töltött ezután Közép- és Dél-Afrikában, Madagascaron, és 3 évet (1895—8) Kelet-Ázsiában. Utóbbi utjáról írta *Wanderungen in China* című könyvét.

**Young, Robert Evans**, canadai geográfus, Chief Geographer of the Interior Department of Canada, meghalt 50 éves korában. Husz éven át dolgozott Manitoba és British Columbia térképezésén. *Canada's Fertile Northland* című munkája ráirányította a figyelmet e területek nagy gazdasági jelentőségére.

(H. Gy.)

## Társasági ügyek.

### Vándorgyűlés. (VI.)

1912. szeptember 21.—23.-án, Debrecenben. Részletes jelentését lapunk jövő évfolyamában közöljük.

### Választmányi ülések.

1912. október 17-én. Elnök: *Dr. Lóczy Lajos*.

Az elnök beszámol a szeptember 21.—23.-i debreceni vándorgyűlés lefolyásáról s javaslatára a választmány jegyzőkönyvi köszönetet mond *Kovács József* debreceni polgármesternek, *dr. K. Tóth Mihály* és *Medgyaszay Miklós* tanácsnokoknak, *dr. Ecsedi István* ref. főgimnáziumi tanárnak és *Zoltai Lajos* városi múzeumi őrnek, mint akiknek a vándorgyűlés rendezésében és sikerében legfőbb érdemeik vannak. Köszönetét fejezi ki továbbá a választmány mindama társaságoknak, intézeteknek és egyesületeknek, amelyek képviseltették magukat, úgyszintén a vándorgyűlésen megjelent egyes képviselőknek is.

A titkár bemutatja a houston-i (Texas, U. S. A.) *Rice Institute* 1912 október 10—13.-án tartott ünnepi ülés-sorozatának programját s jelenti, hogy az ülésekre szóló meghívó elkésve csak október 12.-én érkezett.

*Havass Rezső* alelnök beszámol az október 21.-ére meghirdetett Amundsen-előadások előkészítéséről. Javaslatára a választmány hálás köszönetét fejezi ki a *Lipótvárosi Casino* áldozatkész és előzékeny közreműködéséért.

Elnök jelenti, hogy *Wodianer Artur* vál. tag szives volt ismét följánlani egy aranyérem elkészíttetését, amelyet a Társaság Amundsennek október 21.-i előadása alkalmából át fog nyújtani. A választmány a szives áldozatkésztségért az adományozónak legmelegebb köszönetét fejezi ki.

Titkár jelenti, hogy *William H. Hobbs* előadása még ez év folyamán várható. Tudomásul szolgál.